

Список використаних джерел

1. Бондаренко Г. Л., Мартиненко С. М. Особливості підготовки майбутнього вчителя початкової школи до мовленнєво-риторичної діяльності. *Рідна мова: освітній кварталник Українського вчительського товариства у Польщі*. Валч, 2013. № 19. С. 82–87. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/78039019.pdf>.
2. Василків І. Удосконалення професійної підготовки вчителя початкових класів у модернізації вищої педагогічної освіти. *Педагогічні науки*. Одеса, 2022. № 1 (101). С. 66-69. DOI : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-1-101-14>.
3. Волкова Н. П. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів до професійно-педагогічної комунікації : дис. д-ра пед. наук : 13.00.04. Дніпропетровськ, 2006. 432 с.
4. Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Культура мовлення вчителя-словесника. Луганськ : СПД Резніков В. С., 2007. 112 с.
5. Дрозд Т. М. Комунікативна компетентність вчителя: теорія і практика. *Науково-методичний посібник*. Вінниця : ММК, 2013. 124 с.
6. Хома Т. В. Комунікативна компетентність, її складові. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія: Педагогіка та психологія. Мукачів, 2018. Вип. 1. С. 203–206.

Науковий керівник:

Гарачук Т. В., кандидат педагогічних наук,
в.о. доцента кафедри дошкільної і початкової освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Іванюк Ірина

кандидат педагогічних наук
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-2381-785X

Ivaniuk, Iryna

PhD of Pedagogical Sciences
Kyiv, Ukraine

МОНІТОРИНГ ОБІЗНАНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ ВЧИТЕЛЯ: РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Ключові слова: моніторинг, професійний стандарт вчителя, компетентність.

MONITORING THE AWARENESS OF THE PEDAGOGICAL COMMUNITY REGARDING THE PROFESSIONAL STANDARD OF THE TEACHER: SURVEY RESULTS

Key words: monitoring, teacher's professional standard, competence.

Під час впровадження реформи Нової української школи (НУШ) було прийнято професійний стандарт вчителя [1], який визначає вимоги до компетентностей, обов'язків і кваліфікацій працівників. Він дозволяє вчителям визначати орієнтири власного професійного розвитку, спираючись

на визначені у стандарті загальних і професійних компетентностей, якими має володіти вчитель. Документ був розроблений Міністерством освіти і науки України за підтримки проєкту «Фінська підтримка реформи української школи (Навчаємося разом)». У межах проєкту протягом 24 грудня 2022 р. – 12 січня 2023 р. було проведено моніторинг щодо рівня обізнаності педагогічної громадськості про реформу освіти щодо професійного стандарту вчителя. Моніторинг було здійснено шляхом анонімного онлайн-опитування, вибірка випадкова та нерепрезентативна. Розглянемо його результати.

В опитуванні взяли участь 930 респондентів, серед яких 90,4% жінок та 9,6% чоловіки. 83,3% респондентів є вчителями, 16,7% – директорами або заступниками директорів закладів загальної середньої освіти. Найбільша частина респондентів 45,5% була у віці 45 - 59 років, 35,5% респондентів мали вік – 30 - 44 років, 9,7% респондентів представляли вікову категорію 18 - 29 років, 9,4% респондентів були у віці 60 років і старше. Більше половини 54% респондентів проживають у селах/селищах і 46% респондентів проживають у містах та селищах місцевого типу. Географія опитування складає 19-ть областей України та м. Київ: Вінницька – 0,3%, Волинська – 0,6%, Дніпропетровська – 1,4%, Донецька – 0,3%, Закарпатська – 15,4%, Запорізька – 0,6%, Київ – 0,6%, Київська – 0,6%, Кіровоградська – 2,7%, Львівська – 5,9%, Одеська – 0,6%, Полтавська – 1,3%, Рівненська – 0,3%, Сумська – 0,4%, Тернопільська – 4,6%, Харківська – 58,8%, Хмельницька – 3,4%, Черкаська – 0,4%, Чернівецька – 0,6%, Чернігівська – 0,2%.

Розділ питань, що стосувався рівня обізнаності педагогічної громадськості щодо професійного стандарту вчителя, включав в себе 5 питань. За кожним оцінювання відбувалось за 5-бальною шкалою, де 1 = низька обізнаність, 5 = повна поінформованість та обізнаність. Свою обізнаність з професійним стандартом вчителя 41,3% респондентів оцінили на 5 балів, 50,4% респондентів оцінили на 4 бали, 7,5% респондентів оцінили на 3 бали, 0,4% респондентів оцінили на 2 бали і 0,3% респонденти оцінили на 1 бал. Результати свідчать, що освітяни добре обізнані з професійним стандартом вчителя.

На питання «Наскільки Ви обізнані з трудовими функціями, що вимагає професійний стандарт вчителя» 44,4% респондентів оцінили на 5 балів, 47,8% респондентів оцінили на 4 бали, 7% респондентів оцінили на 3 бали, 0,5% респондентів оцінили на 2 бали і 0,2% респонденти оцінили на 1 бал.

На питання «Наскільки Ви обізнані з загальними компетентностями, що вимагає професійний стандарт вчителя», 48,4% респондентів оцінили на 5 балів, 46,7% респондентів оцінили на 4 бали, 4,3% респондентів оцінили на 3 бали, 0,4% респондентів оцінили на 2 бали і 0,2% респонденти оцінили на 1 бал.

На питання «Наскільки Ви обізнані з професійними компетентностями, що вимагає професійний стандарт вчителя», 50,4% респондентів оцінили на 5 балів, 44,7% респондентів оцінили на 4 бали, 4,1% респондентів оцінили на 3 бали, 0,5% респондентів оцінили на 2 бали і 0,2% респонденти оцінили на 1 бал.

Важливо було визначити джерела, з яких педагогічні працівники отримали інформацію щодо професійного стандарту вчителя. Респондентам було запропоновано оцінити корисність джерел за 5-ти бальною шкалою. Список джерел наведемо за отриманим рейтингом – від більшого відсотка зазначених відповідей до меншого.

Джерело «Адміністрація ЗЗСО» 45,27% респондентів оцінили на 5 балів, 24,19% респондентів оцінили на 4 бали, 16,77% респондентів оцінили на 3 бали, 8,6% респондентів оцінили на 2 бали і 5,16% респондентів оцінили на 1 бал.

Джерело «Сайт МОН України» 43,23% респондентів оцінили на 5 балів, 23,98% респондентів оцінили на 4 бали, 21,51% респондентів оцінили на 3 бали, 8,28% респондентів оцінили на 2 бали і 3,01% респондентів оцінили на 1 бал.

Джерело «Веб-сайти для педагогічної громадськості» 26,67% респондентів оцінили на 5 балів, 29,57% респондентів оцінили на 4 бали, 22,58% респондентів оцінили на 3 бали, 13,66% респондентів оцінили на 2 бали і 7,53% респондентів оцінили на 1 бал.

Джерело «Тренінги ІППО» 24,95% респондентів оцінили на 5 балів, 28,06% респондентів оцінили на 4 бали, 21,08% респондентів оцінили на 3 бали, 13,55% респондентів оцінили на 2 бали і 12,37% респондентів оцінили на 1 бал.

Джерело «Соціальні мережі» 20% респондентів оцінили на 5 балів, 29,57% респондентів оцінили на 4 бали, 28,06% респондентів оцінили на 3 бали, 14,73% респондентів оцінили на 2 бали і 7,63% респондентів оцінили на 1 бал.

В «Іншому» респонденти зазначили такі джерела інформації, що можна розподілити по категоріях: колеги (18 респондентів), фахові журнали (10 респондентів), вебінари (4 респонденти), курси підвищення кваліфікації ІППО (4 респонденти), самоосвіта (3 респонденти), центри професійного розвитку педагогічних працівників (3 респонденти), методичне об'єднання (3 респонденти), відділ освіти (2 респонденти), сайт «Всеосвіта» (2 респонденти), вайбер групи (2 респонденти), інші джерела зазначили по 1 разу, тож вони не підлягають категоризації.

Отже, на основі результатів моніторингу, можна зробити висновок, що педагогічні працівники є добре обізнаними з професійним стандартом вчителя, а основними джерелами отримання інформації щодо професійної діяльності для вчителів є адміністрація закладу загальної середньої освіти та сайт МОН України.

Список використаних джерел

1. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: Наказ від 23.12.2020 №2736-20 Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (дата звернення: 26.03.2023).

Ключко Оксана

кандидат педагогічних наук
м. Суми, Україна
ORCID: 0000-0001-6955-5299

Klochko, Oksana

Cand. of Pedagogical Sciences
Sumy, Ukraine

**ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ПРОЦЕСІ
МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ**
Ключові слова: магістерська підготовка, викладач вищої школи, компетентність.

**FORMATION OF COMPETENCIES OF FUTURE HIGHER SCHOOL
TEACHERS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL PREPARATION**
Key words: competencies, future higher school teachers, professional preparation.

Потреба в підготовці педагогічних працівників нової генерації, здатних до особистісного професійного зростання, є наскрізною у Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки й зумовлює розробку нових траєкторій, моделей, технологій та методик професійної підготовки майбутніх педагогів.

У документі зазначено, що швидкі зміни, які відбуваються у суспільстві, технологіях, знаннях, вимагатимуть у майбутньому від фахівців здатності до пристосування, опанування нових навичок, професій, креативності. У майбутніх структурах освітніх програм найбільш актуальним є набуття універсальних компетентностей, штибу: вміння вчитися, опрацювати інформацію, швидко опанувати нові технології, здатність до критичного мислення та креативного підходу до завдань.

Актуальності набувають також навички системного мислення, програмування, *міжгалузевої комунікації*, вміння працювати в умовах невизначеності, *мультикультурність* і володіння декількома мовами, екологічність мислення, мультифункціональність. Висока складність завдань майбутнього потребує від фахівців вміння концентруватися, управляти власними емоціями, підтримувати розумову та фізичну працездатність, планувати навантаження. Таким чином, перед ЗВО постає завдання